A magyar nyelvr?l magyaroknak 5. - Szóbokrok I.

2010 május 10. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

-
-
-

- 0

5

Átlag: 5 (1 szavazat)

Mérték

Kies hazánkban szokás id?nként kiosztani az utolsó polihisztor címet. Semmi értelme. Nem mintha nem lett volna nagy ember az éppen feldicsért utolsó, de micsoda gazdagság! nyakunkon a következ?! Kérem, vegyük tudomásul, hogy messze van még az utolsó magyar polihisztor.

A Tap szóbokra

A **tap** t > cs: **csap** gyök jelentése: **két felület szorosan érintkezik**. Tap, csap megfordítva: **pat**, **pacs**. Tap|ad, tap|asz, tap|aszt, tap|éta, tap|adó, tap|ló (azaz tap|oló: szorosan a fához tap|ad), tap|int, tap|ogat, tap|iz, tep|sed = szétterül, hangcserével ma: tesped, innen a tep|si szó is. Szép gondolat: tap|aszt|al (tap|asz|t|al) = ki|tap|og|at, tap|int|at|os = óvatosan érint. Két tenyér összeillesztése is tap: tap|s, gyakorítva tap|sikol. Angol tap (csap) = enyhe ütés, tapp|ing = csap|kodás. Német tap|s = legyintés, tapp|en (tappni) = tap|ogatni, tipp|en = tap|intani, u-val tup|fen = érinteni (innen: „tup|folni”).

Francia top|er = kezet ad valamire, tap|i = lapuló (tap|adó), tap|is = sz?nyeg, tap|isser = tap|aszt, tap|er = felken. Szintén két felület érintkezése: top|og, top|ánka, top|orzékol, tap|os, tapp|ancs. Tap magas hangon: tip, tep: tip|or, tip|eg, tep|er (a földhöz tapasztja). Német tapp|en („topp|ni”) = top|ogni, de egyúttal azt is jelenti, hogy tap|ogatni. Tap|ogató: csáp. Szanszkrit tup, hun tág|ál = tap|sol, ógörög tüp|tol [tupt?] („csap|tol”) = csap|kod, ver. Top, mint felül lév?: angol top = fels?, topp|ed = fedett, német tüp|fel = foltocska (azaz rátét: felül lév?).

Francia top|er = valamire rááll. Ami felül lév?: felszín, ebb?l a top|ológia szó. A magyarban: két rongy egymáson – „folton folt” –, azaz legfelül is rongy: top|rongy. Tehát nem véletlen, hogy a felül rongy: top|rongy, felül semmi: top|less. A tap t hangját ma egyes szavakban cs-nek ejtjük: tap = csap, de sok nyelvben maradt a tap kiejtés. Egybe csapottak: tap|at, ez ma: csap|at. Csop|ort érteménye ugyanez. Francia tap|ée = csap|at, tap|ette = csap|ó. A hordóba becsapott: csap, de ácsolásnál az illeszt? fahenger (mint egybe illeszt?) is csap. Innen a csap|szeg szó. Csap így nyelet is jelenthet. Áttételesen: jég|csap, nyelv|csap.

Angol tap = dugó, dugasz, kiejtési eltéréssel: scap|e = csape: nyél, slap = csap. Angol tap hordó csap|ját is jelenti: tap-hole = csap-nyílás, tap-water = csap-víz, tap-hause = csap-ház: kocsma. Ugyancsak két felület érintkezése: csap|ás, csap|kod, csöp|ög. Angol chop = csap, csap|ás. Csap|adék, csöpp|en: ami le|csap|ódik.

Csép|el, csep|ül, csép|hadaró (csap|kodó). Csap|a, csap|ás: kitaposott út. A lenyomódás érteményb?l: csapp|an (csökken). Angol chapp|en = csapp|an, értsd: csökken. Mint le|csap|ott: csap|ott kanál (pl. cukor, orvosság). Mint fejre csap|ott: csap|ka (talán eredetileg csap|ak), ma cs > s módosulattal: sap|ka (sapak, sapek?) Csap|da: csap|ódó alkalmatosság vad fogáshoz. Csap|odár: ide-oda csap|ódik. Francia tap|oir = csapkodó. A csap = tüp szóból származik a típ|us szó, s a típ|us, ógörögben tüp|osz [tupoV] szó eredetileg azonos magával a csap|asz: csap|ás szóval. Típ|us (csap|ás, csap|osz) úgy értend?, mint pl. a kékfest?k nyomóformája. Ezt ugyanis csap|ni, nyomni kell, a lenyomat pedig szükségszer?en mindig egyforma.

Ez a típ|us (egyforma) érteménye, mert a pecsét, nyomóforma mindig ugyanazt a lenyomatot adja. Típ|us pecsétet is jelentett (mondhatjuk ma is: csapasz = amivel csapni lehet). Ógörög tüp|osz [tupoV] = csap|ás, nyomás, **a kijárt út is** csap|ás, nyom tüp|é [tuph] = csap|e: ütés tüp|ász [tup?V] = csap|ász: kalapács (ki ne értené a csapász szót?) tüp|**ószisz**[tup|wisiV] = csap|**ózás**: benyomás (ógörög -**ószisz** ma -**ozás**, -**özés**) Tüp|osz és csapás tehát biztosan egy és ugyanaz a szó, csak némi kiejtési eltéréssel.

A tip|ikus szó az ógörögben tüp|**ikósz** [tup|ik?V] = „csap|**ikás**”: formázható, képlékeny (ógörög -**ikósz** ma -**ikás,** pl. pántl|ikás, any|ikás). Bizonyára csapkodással alakítható anyagról van itt szó. Top fordítva: pot, pat, pet. Például pat|ics fal = tap|ics fal, agyagból tap|icskolt, azaz tap|asztott fal. Ugyaninnen adatik, hogy az egyik felület a másikon: pót, mib?l pót|ol, pót|lás, pót|lék. Angol patch|y = pót, pet|le = odasimul. Páty|olgat (pat|olgat) = takargat. A pat|ina is két felület érintkezése.

Angol pett|ing = símogatás, a gyököt visszafordítva ma: tap|i. Angol pat = veregetés, ütögetés (lásd fordítva: tap|s), magyar pat|ália, pat|é (cset|e-pat|é). A veregetés, tehát össze-össze illesztés érteményb?l: patt|ant, patt|og, pat|a, pat|kó Pat > pacs: pacs|kol (fordítva: csap|kod), pecs|ét, német petsch|aft = pecs|ét, patsh|en = pacs|kol, pas|kol, a németek ezt úgy értik, hogy: tap|sol. Német patsch|hand = pacs|kéz, azaz „csap|kéz”) Tap ellentétes jelentéssel: tép, tép|áz, tép|el?dik, tág|ászkodik.

Összegezve:

ap, tep, tép, tip, top, tüp, táp, csap, csep, csép, csáp, csöp, csepp, csöpp, sap, pit, pet, pat, pitt, patt, pacs, pecs, patsch, patch align="center">egyetlenegy szógyök – huszonnégy féle kiejtéssel

Varga Csaba

Ajánló